EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.12.2012
COM(2012) 747 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

PIEKTAIS GADA ZIŅOJUMS PAR EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDA LĪDZEKĻU APGUVI (2011)

{SWD(2012) 424 final}

SATURS

1. IEVADS ... 3
2. I DAĻA – EZF līdzekļu apguve ... 3
2.1. Galvenie notikumi, tendences un problēmas ... 3
2.1.1. Budžeta izpilde Komisijā ... 4
2.2. Tehniskā palīdzība ... 4
2.2.1. Tehniskās palīdzības izmantojums dalībvalstīs ... 4
2.2.2. Tehniskās palīdzības izmantojums Komisijā ... 4
2.3. EZF regulas 16. panta 1. punktā minēto stratēģisko debašu iznākums ... 5
3. Ekonomiskie rādītāji zivsaimniecības nozarē 2010.–2011. gadā ... 6
3.1.1. Zvejniecība ... 6
3.1.2. Akvakultūra ... 6
3.1.3. Apstrāde ... 7
4. II DAĻA – analīze ... 7
4.1. Publiskā un privātā sektora pasākumi zvejas flotes pielāgošanai ... 7
4.1.1. Zvejas darbību izbeigšana ... 7
4.1.2. Flotes pielāgošana degvielas cenām ... 8
4.2. Modernizācija saskaņā ar EZF regulas 25. panta 2. punktu ... 9
4.3. EZF 4. prioritārā virziena īstenošana ... 9
5. Finansiālā izpilde dalībvalstīs ... 11

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

PIEKTAIS GADA ZIŅOJUMS PAR EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDA LĪDZEKĻU APGUVI (2011)

1. IEVADS

Saskaņā ar Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) regulas 68. pantu[1] Komisija ik gadu līdz 31. decembrim nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ziņojumu par EZF līdzekļu faktisko apguvi, pamatojoties uz dalībvalstu gada ziņojumu un jebkuras citas pieejamas informācijas izvērtējumu.

Šis ziņojums attiecas uz EZF līdzekļu apguvi 2011. gadā. Tam ir divas daļas. Pirmā daļa attiecas uz prasību izpildi saskaņā ar EZF regulas 68. pantu. Tajā sniegta arī informācija par EZF regulas 16. panta 1. punktā minēto stratēģisko debašu iznākumu. Otrajā daļā iekļauts pārskats par dažiem EZF pamatelementiem 2007.–2013. gada periodā, proti, zvejas darbību izbeigšanu, modernizāciju saskaņā ar 25. pantu un 4. prioritārā virziena īstenošanu.

Ziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā ietverts kopsavilkums par EZF līdzekļu apguvi katrā dalībvalstī, kā arī sīka informācija par finansiālo izpildi[2].

2. I DAĻA – EZF LĪDZEKĻU APGUVE

2.1. Galvenie notikumi, tendences un problēmas

Finanšu līdzekļu apguve dalībvalstīs. Līdz 2011. gada decembra beigām dalībvalstu nosūtītajos apstiprinātajos starpposma maksājumu pieteikumos norādītā summa sasniedza 28 % (EUR 1 187 725 419,93) no EZF kopējā piešķīruma, tas ir pieaugums par 84,5 % (EUR 551 273 466,57) salīdzinājumā ar 2010. gada decembri. Līdz 2011. gada beigām vidēji bija piesaistīti 55,29 % līdzekļu. Līdzekļu apguve ievērojami kavējas Bulgārijā un Rumānijā. Vācijā, Francijā, Ungārijā, Itālijā, Maltā, Slovēnijā, Spānijā un Zviedrijā līdzekļu piesaistes līmenis ir zemāks par ES vidējo līmeni. Savukārt Beļģijā, Kiprā, Čehijā, Dānijā, Igaunijā, Somijā, Grieķijā, Īrijā, Lietuvā, Latvijā, Austrijā, Polijā, Slovākijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē līdzekļu piesaiste pārsniedz ES vidējo līmeni. 2011. gada beigās saskaņā ar „N+2" noteikumu (EZF regulas 90. pants) tika atceltas sešu dalībvalstu saistības EUR 9 696 117 apmērā no 2009. gada daļas. Salīdzinājumā ar situāciju 2010. gada beigās atcelto saistību summa ir ievērojami pieaugusi.
Revīzijas saskaņā ar Degvielas krīzes regulu. Revīzijas saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 744/2008 tika veiktas Beļģijā, Dānijā, Francijā, Portugālē un Spānijā. Šo revīziju

---

[1] Padomes 2006. gada 27. jūlija Regulas (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu 68. pants, OV L 120, 15.8.2006.

[2] I tabula. Finansiālā izpilde konverģences reģionos.
II tabula. Finansiālā izpilde nekonverģences reģionos.
III tabula. EZF plānotās summas atkarībā no prioritārā virziena un dalībvalsts.
IV tabula. EZF apstiprinātie izdevumi atkarībā no prioritārā virziena un dalībvalsts.

rezultātus Komisija saņēma 2011. gada jūnijā. Galvenie konstatējumi bija saistīti ar dalībvalstu vadības un kontroles sistēmu trūkumiem. Turklāt revīzijas ziņojumos dalībvalstīm bija ieteikts 1) pārliecināties par to, ka vadības un kontroles sistēmas ir izveidotas un pienācīgi darbojas, 2) nodrošināt pietiekamus revīzijas pasākumus, 3) uzlabot sadarbību ar Komisiju, lai pret jebkuru pārkāpumu vērstos agrīnā posmā, un 4) pārbaudīt, vai pārkāpumu pamatā nav sistēmiskas problēmas. Komisija nosūtīja revīzijas ziņojumus attiecīgajām dalībvalstīm, aicinot veikt pasākumus situācijas labošanai.

Iepriekš minētie konstatējumi un ieteikumi rosināja Komisiju prasīt pārējām dalībvalstīm veikt papildu kontroles pasākumus.

Atbilstība. Līdz 2011. gada decembrim **26** dalībvalstis bija iesniegušas atbilstības novērtējumus, no kuriem **25 tika** pieņemti. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem ziņojumiem atbilstības problēmas saistībā ar zvejas darbību pārtraukšanu un izbeigšanu ir mazinājušās, līdz ar to ir samazinājies maksājumu pārtraukšanas gadījumu skaits.

2.1.1. Budžeta izpilde Komisijā

No kopējā saistību apropriāciju apjoma, kas paredzēts 2007.−2013. gadam (EUR 4 292 990 279), 2011. gadā tika izpildīti 15,2 % (EUR 653 204 485), no kuriem EUR 496 297 184 attiecās uz konverģences reģioniem, bet EUR 156 907 301 uz nekonverģences reģioniem. No kopējā maksājumu apropriāciju apjoma 2011. gadā tika izpildīti 10,2 % (EUR 440 909 408), no kuriem 72,7 % (EUR 320 405 479) attiecās uz konverģences reģioniem, bet 27,3 % (EUR 120 503 930) uz nekonverģences reģioniem. Šie maksājumi tika veikti starpposma maksājumu veidā. Sīkāka informācija sniegta šā ziņojuma 5. iedaļā un ziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

2.2. Tehniskā palīdzība

2.2.1. Tehniskās palīdzības izmantojums dalībvalstīs

Tehniskās palīdzības budžetā līdzekļus ir atvēlējušas 22 dalībvalstis. Lielākas summas tehniskajai palīdzībai ir atvēlējušas šādas dalībvalstis: Grieķija (EUR 7 115 250), Polija (EUR 4 756 335), Spānija (EUR 4 416 169), Itālija (EUR 2 581 161) un Latvija (EUR 2 092 140). Finansēto pasākumu vidū ir administratīvās spējas stiprināšana, IT izstrāde, publicitātes un informācijas pasākumi un atbalsts darbības programmu pārvaldībai un īstenošanai.

2.2.2. Tehniskās palīdzības izmantojums Komisijā

2011. gadā Komisija EUR 3 874 825 no EZF tehniskās palīdzības budžeta ir izmantojusi turpmāk minētajām vajadzībām.

Informācijas tehnoloģija

Komisija ir piesaistījusi EUR 554 741 datorpakalpojumiem un citiem pakalpojumiem, kas saistīti ar EZF līdzekļu apguvei vajadzīgo Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta informācijas sistēmu uzturēšanu un izstrādi.

*Eiropas zivsaimniecības reģionu tīkla (*FARNET*) atbalsta nodaļa*

FARNET tika piesaistīti EUR 1 891 871. *FARNET* 2011. gadā galveno uzmanību pievērsa EZF 4. prioritārā virziena īstenošanai, sniedzot pastāvīgu metodisku un tematisku atbalstu

vadošajām iestādēm un *FARNET* vietējām rīcības grupām (ZVRG). ZVRG tika rīkoti divi starpvalstu semināri: martā Sofijā (Bulgārijā) notika stratēģijas izstrādei veltīts seminārs, bet jūlijā Gdiņā (Polijā) tika rīkots zivsaimniecības reģionu ekonomikas dažādošanai veltīts seminārs. Ar savas tīmekļa vietnes, informatīvā biļetena, *YouTube* kanāla un *Twitter* konta starpniecību *FARNET* ir palīdzējis vairot 4. prioritārā virziena pamanāmību. Starp publikācijām var minēt divus *FARNET* žurnāla numurus (4 valodās) un dažādošanai veltītu rokasgrāmatu (11 valodās). Zivsaimniecības reģionu ilgtspējai veltītā plašā konference, kas notika 2011. gada novembrī, pulcēja vairāk nekā 450 ieinteresēto personu.

Konferences
Komisija rīkoja konferenci par zivsaimniecības reģionu ilgtspējīgu nākotni (EUR 324 443) un semināru par EZF līdzekļu apguvi (EUR 24 091).

Komunikācijas pasākumi

Komisija ir piesaistījusi EUR 148 878, lai uzņemtu 4. prioritārā virziena projektiem veltītas četras videofilmas, kas pieejamas tīmekļa vietnē *EUROPA*: "Percebeiros de Baiona" (Spānija), Tiešā pārdošana un jaunās tehnoloģijas (Vācija), Zvejas tūrisms (Francija) un Jūras aļģu pievienotās vērtības ķēde (Dānija) .

Pagaidu darbinieki

Komisija ir piesaistījusi EUR 850 000 EZF īstenošanā iesaistīto pagaidu darbinieku algām, jo īpaši tādēļ, lai panāktu pienācīgu dalībvalstu valodu nodrošinājumu.

2.3. EZF regulas 16. panta 1. punktā minēto stratēģisko debašu iznākums

Komisija līdz 2011. gada jūnijam bija saņēmusi visus EZF īstenošanas starpposma novērtējumus. Pamatojoties uz šiem novērtējumiem, tika sagatavots kopsavilkuma ziņojums, kuru Komisija izmantoja zivsaimniecības departamentu direktoru stratēģiskajās debatēs, kuras notika 2011. gada 8. un 9. decembrī Briselē.

Kopsavilkuma ziņojuma galvenie konstatējumi

Finanšu līdzekļu apguves ziņā vislielākie panākumi gūti 1. prioritārajā virzienā. Ekonomikas stāvoklis ir lielā mērā iespaidojis 1. prioritārā virziena īstenošanu, paātrinot ar zvejas darbību izbeigšanu un pārtraukšanu saistīto pasākumu īstenošanu. Lai gan EZF regulā šajā sakarā ir paredzēts īpašs noteikums, zvejas darbību izbeigšanas pasākumu plāniem nav pievienoti vajadzīgie zvejas piepūles koriģēšanas plāni. Ietekme ir bijusi jūtama arī to atbalsta pasākumu īstenošanā, kas paredzēti ieguldījumiem zvejas kuģu aprīkojumā, piemēram, zvejas rīku selektivitātes palielināšanā (ir sākta tikai dažu projektu īstenošana), kā arī piekrastes mazapjoma zvejas atbalsta pasākumu īstenošanā.

2. prioritārajā virzienā lielāko atbalsta daļu saņem 2.3. pasākums, kura projektu mērķis ir palielināt ražošanas jaudu, uzlabot ražošanas sistēmas, higiēnu un darba apstākļus, jo īpaši apstrādes uzņēmumos. Akvakultūras nozarē ražošanas jauda ir palielinājusies daudzās dalībvalstīs par spīti uzskatam, ka prasība novērtēt ietekmi uz vidi apgrūtina projektu īstenošanu.

EZF atbalsts saskaņā ar 3. prioritāro virzienu ir piešķirts galvenokārt ostu infrastruktūrai (3.3. pasākums), kopīgai rīcībai (3.1. pasākums) un izmēģinājuma projektiem (3.5. pasākums). Reti ir izmantoti akvavides pasākumi ar mērķi kompensēt tādu akvakultūras

ražošanas metožu izmantošanu, kas palīdz aizsargāt vidi.

4. prioritāro virzienu ir īstenojusi vai paredzējusi īstenot 21 dalībvalsts. Tomēr 4. prioritārā virziena īstenošanas temps salīdzinājumā ar pārējiem virzieniem ir lēnāks. Kavēšanās skaidrojama ar novēlotu procedūru izstrādi, ierobežotu privātā finansējuma pieejamību un zvejniecības sektora ieinteresētības trūkumu.

5. prioritārā virziena (tehniskā palīdzība, lai palīdzētu dalībvalstīm pārvaldīt EZF līdzekļus) ietekme ir mērena. Tomēr lielākajā daļā novērtējuma ziņojumu ir uzsvērts tā noderīgums darbības programmu īstenošanā un faktisko vai potenciālo saņēmēju informēšanā.

Novērtējumā atklājas zems kopējais EZF programmu ieguldījums resursu saglabāšanā un vides ilgtspējā un nepietiekama pieejamo vides pasākumu izmantošana. Visbeidzot, EZF programmu ieguldījums vienlīdzīgu iespēju veicināšanā kopumā ir vērtēts kā neitrāls vai tikai minimāli pozitīvs.

Sanāksmē Komisija aicināja dalībvalstis izvērtēt EZF līdzekļu apguves paātrināšanas iespējas. Komisija sniedza arī kopsavilkumu par dalībvalstu viedokļiem un reakciju attiecībā uz EZF plānošanas posmiem. Daudzas dalībvalstis ir secinājušas, ka valsts stratēģiskie plāni (VSP) ir bijuši noderīgi plānošanas procesa agrīnajos posmos, bet plānošanas ciklā to nozīme ir zudusi. Citas dalībvalstis uzsver vajadzību VSP iestrādāt reģionālo dimensiju, attiecīgā gadījumā arī jūras baseinu pieeju. Daudzas dalībvalstis plāno pārskatīt darbības programmas, lai pārdalītu līdzekļus, reaģējot uz ārējām pārmaiņām.

3. EKONOMISKIE RĀDĪTĀJI ZIVSAIMNIECĪBAS NOZARĒ 2010.–2011. GADĀ

3.1.1. Zvejniecība

Atšķirībā no 2007.–2009. gada ES flote 2010. gadā caurmērā ir strādājusi ar peļņu. No 21 dalībvalsts, par kuru ir pieejama informācija ikgadējā ekonomikas pārskatā (*AER 2012*), 11 dalībvalstis 2010. gadā ir guvušas tīro peļņu, 4 ir turpinājušas radīt nozarē zaudējumus, bet pārējo peļņa un zaudējumi ir bijuši līdzsvarā.

Kopējie ienākumi ir bijuši EUR 7 mljrd., bet kopējās izmaksas EUR 6,5 mljrd. (93 % no kopējiem ienākumiem). Kopējie ienākumi salīdzinājumā ar 2009. gadu ir pieauguši par 2,6 %. Ienākumus veido EUR 6,6 mljrd., kas gūti no zivju tirdzniecības, EUR 34 milj., kas gūti no zvejas tiesībām, EUR 193 milj., kas ir ar zveju nesaistīti ienākumi, un EUR 126 milj., kas ir tiešie ienākumi no subsīdijām (mazāk nekā 2 % no kopējiem ienākumiem un par 27 % mazāk nekā 2009. gadā).

Četri svarīgākie izmaksu posteņi, kas kopā veido 75 % no kopējām izmaksām, ir kuģu apkalpju apkopotās algu izmaksas (EUR 1,9 mljrd., kas, neraugoties uz nodarbinātības pieaugumu, ir par 9 % mazāk nekā 2009. gadā), degvielas izmaksas (EUR 1,3 mljrd., kas ir par 11 % vairāk nekā 2009. gadā, tomēr šis pieaugums ievērojami atpaliek no degvielas cenu kāpuma, kas laikā no 2009. līdz 2010. gadam sasniedza 37,5 %), citas mainīgās izmaksas (EUR 943 miljoni) un amortizācijas izmaksas (EUR 793 miljoni).

Kopējais uz kuģiem nodarbināto zvejnieku skaits (izņemot Grieķiju) bija 138 500 (105 700 pilnslodzes ekvivalentuTas atbilst pieaugumam par 2,4 % salīdzinājumā ar 2009. gadu. No visām ES dalībvalstīm, par kurām bija pieejami dati, visaugstākais

nodarbinātības līmenis tiklab nodarbināto kopskaita, kā pilnslodzes ekvivalentu ziņā ir bijis Spānijā.

3.1.2. Akvakultūra

Akvakultūras produkcijas apjoms ES 27 valstīs 2009. gadā bija 1,30 milj. tonnu. Kamēr pasaulē produkcijas apjoms ir ievērojami pieaudzis, ES akvakultūras nozarē tas ir palicis nemainīgs. ES procentuālā daļa pasaules produkcijas apjomā ir samazinājusies no 3 % 1997. gadā līdz 2,4 % 2009. gadā. Lai gan jaunākie dati liecina, ka akvakultūras nozares uzņēmumu ekonomiskie rādītāji ir uzlabojušies, šajā nozarē pārsvarā ir nepilnas slodzes darbvietas – kopskaitā akvakultūrā ir nodarbināti 80 000 cilvēku, kas strādā 14 000 uzņēmumu (no kuriem 90 % ir mikrouzņēmumi).

EZF akvakultūrai ir novirzīta aptuveni trešdaļa no 2. prioritārajam virzienam piesaistītajiem līdzekļiem (aptuveni 28 % no EZF kopējā budžeta). No 2011. gada februāra tika atlasīti aptuveni 1679 projekti un izmaksāti vairāk nekā EUR 40 milj. Lielākā daļa projektu attiecas uz ienesīgiem ieguldījumiem un vairāk nekā 50 % uz saldūdens akvakultūru. Saskaņā ar EZF starpposma novērtējumu[3] viedokļi par EZF akvakultūras pasākumu efektivitāti dalās. Ar EZF atbalstu radīto darbvietu skaits nozarē ir niecīgs – mazāk nekā 0,3 %. Turklāt, lai gan šķiet, ka ražošanas jauda kopumā ir palielinājusies, finanšu krīzes un globālās konkurences pieauguma iespaidā ne vienmēr vienlaikus ir palielinājies produkcijas apjoms. Citi šķēršļi, kas negatīvi ietekmē nozares izaugsmi, ir slimības, ar licencēm un kredītu pieejamību saistītas problēmas (ko vēl vairāk sarežģī apstāklis, ka ar ražošanu pārsvarā nodarbojas ļoti mazi uzņēmumi) un valstu stratēģijas trūkums.

3.1.3. Apstrāde

Zivju apstrādes nozarē ES 2009. gadā darbojās vairāk nekā 3500 uzņēmumu, kuru pamatdarbības veids bija zivju apstrāde un apgrozījums sasniedza aptuveni EUR 25,5 mljrd., bet bruto pievienotā vērtība (BPV) pārsniedza EUR 6 mljrd.[4]. Visā ES šajā nozarē nodarbināto skaits atbilda aptuveni 118 000 pilnslodzes ekvivalentu (kopskaitā 150 000 darbvietu).

Produkcijas vērtība dažos pēdējos gados ir stabili palielinājusies (no EUR 17,8 mljrd. 2003. gadā (ES 25 valstīs) līdz EUR 18,94 mljrd. 2005. gadā un EUR 22,5 mljrd. 2007. gadā). Taču nodarbinātības rādītāji un uzņēmumu skaits ir samazinājušies no 132 000 pilnslodzes ekvivalentu un 4216 uzņēmumiem (ES 15 valstīs) 2003. gadā līdz 129 500 pilnslodzes ekvivalentu un 4035 uzņēmumiem 2005. gadā un 126 000 pilnslodzes ekvivalentu un gandrīz 4000 uzņēmumu 2007. gadā.

Zivju apstrādes un tirdzniecības pasākumiem ir novirzīti vairāk nekā 60 % no piesaistītajiem līdzekļiem un veltīti 34 % no EZF 2. prioritārā virziena projektiem. Lielākajā daļā projektu galvenā uzmanība ir pievērsta ražošanas jaudas palielināšanai, lai gan svarīga nozīme ir arī ražošanas sistēmu, higiēnas un darba apstākļu uzlabošanai. EZF starpposma novērtējumā ir konstatēta pozitīva EZF ietekme uz darbvietu radīšanu (+3 %), bet mazāka ietekme uz produkcijas apjomu vai vērtību. Galvenie faktori, kas ierobežo EZF efektivitāti un līdzekļu

---

[3] Pieejams http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/eff_evaluation/eff_evaluation_synthesis_en.pdf, 40. lpp.

[4] Ar zivju apstrādi nodarbojās vēl 900 uzņēmumu (ar apgrozījumu EUR 2,3 mljrd. apmērā), bet tas nebija šo uzņēmumu pamatdarbības veids.

apguvi apstrādes jomā, ir liels administratīvais slogs un kredītu pieejamība. Turklāt šķiet, ka galvenās grūtības nozarē rada globālā konkurence, izejvielu pieejamība, ņemot vērā sarukušo ES ražošanas apjomu, un zema peļņa.

4. II DAĻA – ANALĪZE

4.1. Publiskā un privātā sektora pasākumi zvejas flotes pielāgošanai

4.1.1. Zvejas darbību izbeigšana

EZF regulā ir paredzēti pasākumi ES zvejas flotes pielāgošanai, tostarp publiskais atbalsts zvejas darbību izbeigšanai un pārtraukšanai.

Saskaņā ar EZF starpposma novērtējumu līdz 2010. gada 31. decembrim EZF atbalsts zvejas darbību izbeigšanai aptvēra tikai 3 % no sāktajiem projektiem, bet uz to attiecās 56 % no EZF maksājumiem saskaņā ar 1. prioritāro virzienu (EUR 202 milj.). Pamatojoties uz pašreizējām prognozēm, 2007.–2013. gada plānošanas periodā summa varētu sasniegt aptuveni EUR 720 milj. Pieskaitot šo summu no ZVFI (2000.–2006. gada periodā) izmaksātajiem EUR 546 700 000, ekspluatācijas pārtraukšanas pasākumiem piešķirtā publiskā atbalsta kopsumma 2000.–2015. gadā varētu sasniegt gandrīz EUR 1,3 mljrd.

EZF un tā priekšgājēja ZVFI secīgos novērtējumos ir atklājusies pastāvīga problēma attiecībā uz veidu, kādā zvejas darbību izbeigšana tiek izmantota praksē. To izmanto ne tik daudz tādēļ, lai pielāgotu floti pieejamajiem resursiem, bet drīzāk kā flotu ekonomisko grūtību pārvarēšanas līdzekli neatkarīgi no krājumu stāvokļa. EZF regulā iekļautā prasība pirms zvejas darbību izbeigšanas pieņemt zvejas piepūles koriģēšanas plānus nav atrisinājusi šo problēmu. Gluži pretēji, dažos zvejas piepūles koriģēšanas plānos zvejas darbību izbeigšana ir skaidri paredzēta kā līdzeklis, lai kompensētu zvejas iespēju samazināšanos un uzlabotu palikušo kuģu ekonomisko dzīvotspēju[5]. Tādējādi zvejas darbību izbeigšana bieži nav orientēta uz kuģiem, kas rada lielāko slodzi uz krājumiem, bet gan uz kuģiem ar sliktākajām finansiālajām izredzēm, tāpēc šādi panāktā kapacitātes pielāgojuma efektivitāte ir mazāka.

To atzīst arī Eiropas Revīzijas palāta. Tās 2011. gada decembra īpašajā ziņojumā[6] par to, vai ES pasākumi ir veicinājuši zvejas flotu kapacitātes pielāgošanu, ir atzīts, ka, neraugoties uz ekspluatācijas pārtraukšanas atbalstu, laikposmā no 1992. līdz 2008. gadam ES flotu faktiskā zvejas kapacitāte, „*ņemot vērā tehnoloģisku uzlabojumu ietekmi, varētu būt palielinājusies par 14 %*”. Ziņojumā minēti gadījumi, kad atbalsts sniegts kuģiem, kuru darbība tiktu pārtraukta tāpat vai kuru ietekme uz krājumu stāvokli bijusi neliela.

---

5 EZF starpposma novērtējums un ZVFI *ex-post* novērtējums, pieejami http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/fifg_evaluation/fifg_evaluation_executive_summary_en.pdf.

6 Īpašais ziņojums Nr. 12/2011 “Vai ES pasākumi ir veicinājuši zvejas flotu jaudas pielāgošanu zvejas iespējām?”

4.1.2. Vairāk nekā puse[7] no kuģiem, kuru ekspluatācija tika pārtraukta, nesaņēma atbalstu par nodošanu sadalīšanai. Tas apstiprina EZF atbalsta ierobežoto ietekmi uz kapacitātes koriģēšanu. Tas ir tikai neliels uzlabojums salīdzinājumā ar ZVFI (2000−2006), kad līdz 2002. gada KZP reformai kuģus, kuru ekspluatācija bija pārtraukta bez publiskā atbalsta, varēja aizstāt, saņemot atbalstu. Flotes pielāgošana degvielas cenām

Līdz 2011. gada beigām degvielas cenas bija sasniegušas EUR 0,65 par litru. Tās bija par 20 % augstākas salīdzinājumā ar 2010. gada decembri un par 62,5 % augstākas salīdzinājumā ar 2009. gada decembri.

Zvejniecības sektors velta ievērojamas pūles, lai ierobežotu degvielas cenu pieauguma ietekmi uz ekonomiskajiem rādītājiem. *AER* dati liecina, ka 2008.–2010. gadā degvielas izmaksas ir samazinājušās vai palielinājušās mazāk nekā degvielas cenas. Ir vērojamas divas skaidras tendences.

Pirmā tendence ir saistīta ar zvejas modeļu maiņu, ko operatori var uzreiz veikt bez izmaksām vai ar ļoti niecīgām izmaksām. Piemēram, samazinot kuģošanas un zvejošanas ātrumu, degvielas patēriņu ir iespējams samazināt pat par 16 %. Ir zināms arī, ka kuģi izkrauj nozvejas ostās, kas atrodas tuvāk zvejas vietām. Vēlāk nozveju piederības ostās nogādā ar kravas automobiļiem. Operatori izmanto arī vieglākus zvejas rīkus vai maina zvejas veidu (no grunts tralēšanas pāriet uz zveju ar āķu jedām un no zvejas ar rāmja trali uz zveju ar dvīņu traļiem). Ja iespējams, flotes pārvietojas uz zvejas vietām tuvāk to piederības ostai. Daudzi no šiem pielāgojumiem tiek veikti bez publiskā atbalsta.

Otrā tendence ir saistīta ar kuģu tehniskajiem pielāgojumiem, piemēram, dzinēju un dzinekļu pārveidojumiem, aerodinamiku, zvejas rīkiem ar mazāku pretestību ūdenī un saskarē ar grunti, datoru izmantošanu, lai noteiktu īsākos ceļus līdz zvejas vietām, kontrolētu kuģu ātrumu un tralētu optimālā ātrumā atbilstoši vēja, straumju un viļņu stiprumam un virzienam. Pierādījumi liecina, ka šie pielāgojumi ļauj samazināt degvielas patēriņu par vairāk nekā 25 %. Šiem pielāgojumiem bieži, lai gan ne vienmēr, tiek izmantoti EZF līdzekļi, bet dažkārt tiek piesaistīti tikai privāti līdzekļi.

Abos gadījumos degvielas patēriņu ir iespējams ievērojami samazināt arī bez kuģu dzinēja nomaiņas.

Jānorāda, ka daudzi no šiem pielāgojumiem, ko aptver EZF regulas 25. pants, jo īpaši ieguldījumi zvejas kuģu aprīkojumā, kuri paredzēti energoefektivitātes uzlabošanai, iepriekš minētajā Revīzijas palātas ziņojumā ir atzīti par tādiem, kas palielina kuģu "zvejas potenciālu". Kā šādu pielāgojumu piemēru var minēt dzenskrūves ar sprauslu, kas ļauj ievērojami samazināt degvielas patēriņu (pat par 20 %) un vienlaikus palielināt kuģošanas ātrumu.

4.2. Modernizācija saskaņā ar EZF regulas 25. panta 2. punktu

Revīzijas palātas ziņojumā paustie konstatējumi ir ievērojami ietekmējuši Komisijas pieeju EZF regulas 25. panta 2. punktā ietvertajiem pasākumiem. Lai gan lielākā daļa darba tiek veikta 2012. gadā, Komisija 2011. gada decembrī nosūtīja dalībvalstīm metodiskas norādes par 25. panta 2. punkta interpretāciju, nošķirot ieguldījumus, kas nepalielina kuģu zvejas potenciālu, no ieguldījumiem, kas to palielina. Norādēm bija pievienota vēstule, kurā

[7] 61 % no GT un 48 % no kW, kas izslēgtas no flotes 2011. gadā.

dalībvalstis bija aicinātas līdz 2012. gada 15. janvārim iesniegt sarakstus, norādot saskaņā ar 25. panta 2. punktu finansētās darbības, par kurām ir iesniegti maksājuma pieprasījumi, un sniegt īsu darbību aprakstu un informāciju par pārbaudēm, kas veiktas, lai pārliecinātos par darbību atbilstību, norādot arī katrai darbībai piešķirtās attiecīgās ES un dalībvalsts finansējuma summas. Vēstulē Komisija turklāt paziņoja, ka gatavojas pārbaudīt darbības programmu atbilstību metodiskajām norādēm un vajadzības gadījumā pieprasīt programmu pārskatīšanu.

Patlaban Komisija izvērtē dalībvalstu iesniegtos dokumentus. Komisija lems par attiecīgo maksājuma pieprasījumu pieņemšanu vai noraidīšanu, ieskaitot pieprasījumus, kuru maksājumi ir pārtraukti. Komisija lems arī par finanšu korekciju piemērošanu jau veiktajiem maksājumiem. Ar 25. panta 2. punkta interpretāciju saistītā nenoteiktība atspoguļo grūtības modernizēt vai aizstāt dzinēju, nepalielinot zvejas kapacitāti.

4.3. EZF 4. prioritārā virziena īstenošana

EZF 4. prioritārā virziena īstenošana ir turpinājusi uzņemt tempu, un jau kļūst redzami pirmie rezultāti, lai gan kopumā izpildes līmenis vēl ir samērā zems. Līdz 2011. gada decembra beigām izraudzīto ZVRG skaits bija pieaudzis līdz 220 ZVRG 18 dalībvalstīs (tas ir pieaugums par 50 ZVRG salīdzinājumā ar 2010. gada beigām). No 21 dalībvalsts, kas iesaistīsies 4. prioritārā virziena īstenošanā, tikai Īrija, Slovēnija un Rumānija vēl nebija izraudzījušās nevienu grupu. Paredzams, ka pavisam tiks izveidotas vairāk nekā 300 ZVRG.

Visas jaunizveidotās grupas tagad pāriet uz projektu izstrādes un atlases posmu. Salīdzinājumā ar 685 projektiem 2010. gada beigās līdz 2011. gada beigām bija atlasīti 1625 projekti. Projektus var iedalīt trīs lielās tematiskās grupās: vērtības pievienošana zvejas produktiem, zivsaimniecības reģionu vietējās ekonomikas dažādošana un vides aktīvu ("zaļā" izaugsme), sabiedrības un kultūras resursu izmantošana, turklāt lielāka vērība pievērsta pirmajiem diviem tematiem. Ieguldījumu apjoma ziņā atbalstāmie projekti kopumā ir nelieli un dod labumu vietējām zvejnieku kopienām.

4. prioritārā virziena īstenošanai piešķirtā EZF finansējuma daļa svārstās no 2,6 % Francijā līdz 32,5 % Rumānijā. Vidējais budžets uz vienu ZVRG svārstās no mazāk nekā EUR 1 milj. līdz vairāk nekā EUR 7 milj.

Pastāv arī ievērojamas atšķirības īstenošanas tempu ziņā, kas skaidrojamas ar dalībvalstu atšķirīgo pieredzes līmeni teritoriālās attīstības jomā un grūtībām, ko dažām reģionalizētām valstīm rada valsts un reģionālo iestāžu attiecīgo funkciju noteikšana un nošķiršana 4. prioritārā virziena īstenošanā.

Ievērojamas atšķirības redzamas arī veidā, kādā vadošās iestādes interpretē ar 4. prioritārā virziena īstenošanu saistītos ES noteikumus un pamatnostādnes. Vairākām ZVRG nopietna problēma ir izrādījusies publiskā līdzfinansējuma nodrošināšana. Turklāt ekonomikas krīzes dēļ privātiem atbalstītājiem ir bijis sarežģīti nodrošināt projektu līdzfinansējumu. Lai gan šajā plānošanas perioda posmā nav pieejami apkopoti dati, vairāki piemēri apliecina 4. prioritārā virziena darbvietu radīšanas potenciālu.

4. prioritārā virziena rezultāti – darbvietu un ienākumu radīšanas piemēri no uzsāktiem projektiem

- Zvejas tūrisms (Francija): vietējie dalībnieki no Vāras ZVRG trīs gadus pielika pūles, lai reģionā veicinātu zvejas tūrismu. No 2009. līdz 2010. gadam kopskaitā 12 kuģi tika aprīkoti

un apstiprināti zvejas tūrisma pasākumiem. Dienās, kad projektā iesaistītie zvejnieki ņem zvejā līdzi tūristus (nozvejojot daudz mazāk nekā parastā zvejas dienā), viņu ieņēmumi palielinās par 30–70 %.

- "Zivis tieši no zvejas laivas" (Vācija). Šis projekts ļauj zvejniekiem pārdot daļu nozvejas tieši galapatērētājiem, izmantojot tīmekļa vietni, kurā redzams, kad un kur būs iespējams iegādāties svaigi nozvejotas zivis. Tiešā pārdošana un tirdzniecības pašreklāma ir ļāvušas šajā projektā iesaistītajiem 11 zvejas uzņēmumiem panākt ievērojami augstākas cenas salīdzinājumā ar vairumtirdzniecību.

- Radītas ilgtspējīgas darbvietas 27 gliemju un vēžveidīgo vācējiem Galisijā (Spānija), palīdzot viņiem izstrādāt un laist tirgū jaunus produktus un tādējādi gūt papildu ieņēmumus.

- Sešiem zvejniekiem ar invaliditāti Piejūras Šarantā (Francija) sniegts atbalsts, palīdzot atgriezties darbā. Šajā projektā paredzēts radīt vēl 60 darbavietas zvejniekiem ar invaliditāti.

- Radītas 6 papildu darbvietas vietējā zivju restorānā, kas vēsturiskā ēkā izveidojis daudzfunkcionālu darba telpu, kurā tiek rīkoti kulinārijas kursi, izstādes un pasākumi (Nīderlande, Urka).

- Izveidots MVU, kurā nodarbināti četri cilvēki un kurš izstrādā novatoriskus pārtikas produktus ar jūras aļģēm, gadā sasniedzot apgrozījumu vairāk nekā EUR 1 500 000 apmērā (Dānija, Ziemeļjitlande).

- Radītas sešas jaunas darbavietas zvejniecības uzņēmumos un divas jaunas darbavietas apstrādes uzņēmumos, atbalstot loģistikas centru Kūsamo, kurā ietilpst vietējo zvejnieku nozvejas apstrādes un pārstrādes centrs (Somija, ziemeļu Esterbotena).

- Radīta viena papildu darbavieta, atbalstot akvakultūras uzņēmumu, lai tas no vietējiem zivju atkritumiem savām vajadzībām ražotu zivju miltus (zivju miltu izmaksas ir samazinātas par 50 %, ļaujot ietaupīt EUR 20 000 gadā) (Spānija, Andalūzija).

5. FINANSIĀLĀ IZPILDE DALĪBVALSTĪS

TABULA "KONVERĢENCES MĒRĶA UN NEKONVERĢENCES MĒRĶA PASĀKUMU FINANSIĀLĀ IZPILDE"

Valsts		Iedalīts a	Saistības b	Maksājumi c	% b / a	% c / a
Beļģija	Periods: 2007–2013	26 261 648,00	17 205 799,00	11 243 909,00	65,52 %	42,81 %
	Finanšu gads: 2011	4 412 449,00	4 412 449,00	7 567 279,00		
Bulgārija	Periods: 2007–2013	75 876 747,00	47 107 496,00	15 625 873,19	62,08 %	20,59 %
	Finanšu gads: 2011	13 084 212,00	13 084 212,00	4 424 514,08		
Čehija	Periods: 2007–2013	27 106 675,00	18 492 712,00	14 758 064,92	68,22 %	54,44 %
	Finanšu gads: 2011	4 043 811,00	4 043 811,00	7 671 187,19		
Dānija	Periods: 2007–2013	133 675 169,00	93 573 369,00	65 434 024,70	70,00 %	48,95 %
	Finanšu gads: 2011	19 463 114,00	19 463 114,00	20 580 026,46		
Vācija	Periods: 2007–2013	149 121 176,00	103 720 590,00	60 355 018,91	69,55 %	40,47 %
	Finanšu gads: 2011	22 443 794,00	22 443 794,00	12 931 618,46		
Igaunija	Periods: 2007–2013	84 568 039,00	54 878 609,00	30 975 023,79	64,89 %	36,63 %
	Finanšu gads: 2011	12 995 534,00	12 995 534,00	10 777 597,65		
Īrija	Periods: 2007–2013	42 266 603,00	27 691 739,00	20 590 159,00	65,52 %	48,71 %
	Finanšu gads: 2011	7 101 580,00	7 101 580,00	0,00		
Grieķija	Periods: 2007–2013	207 832 237,00	149 533 189,00	67 985 280,18	71,95 %	32,71 %
	Finanšu gads: 2011	29 514 336,00	29 514 336,00	35 990 929,01		
Spānija	Periods: 2007–2013	1 131 890 912,00	803 995 016,00	404 470 852,66	71,03 %	35,73 %
	Finanšu gads: 2011	162 654 289,00	162 654 289,00	118 436 927,74		
Francija	Periods: 2007–2013	215 686 616.00	150 871 906,00	87 774 969,38	69,95 %	40,70 %
	Finanšu gads: 2011	31 457 343,00	31 457 343,00	13 506 474,71		
Itālija	Periods: 2007–2013	424 342 854,00	297 930 059,00	163 479 766,46	70,21 %	38,53 %
	Finanšu gads: 2011	61 620 807,00	61 620 807,00	59 235 210,54		
Kipra	Periods: 2007–2013	19 724 418,00	13 807 204,00	13 278 025,78	70,00 %	67,32 %
	Finanšu gads: 2011	2 871 876,00	2 871 876,00	4 367 980,79		
Latvija	Periods: 2007–2013	125 015 563,00	81 747 415,00	65 170 045,47	65,39 %	52,13 %
	Finanšu gads: 2011	19 243 706,00	19 243 706,00	25 474 344,28		
Lietuva	Periods: 2007–2013	54 713 408,00	36 709 949,00	23 120 863,91	67,09 %	42,26 %
	Finanšu gads: 2011	8 161 553,00	8 161 553,00	4 675 239,50		

Luksemburga	Periods: 2007–2013	0,00	0,00	0,00	0,00 %	0,00 %
	Finanšu gads: 2011	0,00	0,00	0,00		
Ungārija	Periods: 2007–2013	34 769 572,00	21 987 859,00	12 865 081,83	63,24 %	37,00 %
	Finanšu gads: 2011	5 952 501,00	5 952 501,00	7 190 107,83		
Malta	Periods: 2007–2013	8 372 329,00	5 300 916,00	2 126 063,75	63,31 %	25,39 %
	Finanšu gads: 2011	1 271 388,00	1 271 388,00	953 937,69		
Nīderlande	Periods: 2007–2013	48 578 417,00	34 005 165,00	13 201 570,50	70,00 %	27,18 %
	Finanšu gads: 2011	7 073 021,00	7 073 021,00	1 553 560,32		
Austrija	Periods: 2007–2013	5 259 318,00	3 692 103,00	3 645 455,55	70,20 %	69,31 %
	Finanšu gads: 2011	763 814,00	763 814,00	753 548,00		
Polija	Periods: 2007–2013	734 092 574,00	483 677 649,00	211 027 766,33	65,89 %	28,75 %
	Finanšu gads: 2011	121 944 858,00	121 944 858,00	71 086 296,54		
Portugāle	Periods: 2007–2013	246 485 249,00	173 238 515,00	83 595 336,48	70,28 %	33,91 %
	Finanšu gads: 2011	35 759 773,00	35 759 773,00	19 208 344,06		
Rumānija	Periods: 2007–2013	230 645 644,00	143 020 768,00	32 299 988,49	62,01 %	14,00 %
	Finanšu gads: 2011	39 257 052,00	39 257 052,00	0,00		
Slovēnija	Periods: 2007–2013	21 640 283,00	15 269 905,00	5 751 652,52	70,56 %	26,58 %
	Finanšu gads: 2011	3 515 536,00	3 515 536,00	2 722 012,90		
Slovākija	Periods: 2007–2013	13 123 309,00	8 607 829,00	5 170 176,35	65,59 %	39,40 %
	Finanšu gads: 2011	1 782 386,00	1 782 386,00	1 257 371,92		
Somija	Periods: 2007–2013	39 448 827,00	27 614 400,00	16 427 458,77	70,00 %	41,64 %
	Finanšu gads: 2011	5 743 752,00	5 743 752,00	5 039 613,94		
Zviedrija	Periods: 2007–2013	54 664 803,00	38 265 669,00	24 999 874,53	70,00 %	45,73 %
	Finanšu gads: 2011	7 959 199,00	7 959 199,00	5 505 285,77		
Apvienotā Karaliste	Periods: 2007–2013	137 827 889,00	90 707 217,00	19 295 904,46	65,81 %	14,00 %
	Finanšu gads: 2011	23 112 801,00	23 112 801,00	0,00		
Kopā	**Periods: 2007–2013**	**4 292 990 279,00**	**2 942 653 047,00**	**1 474 668 206,91**	**68,55 %**	**34,35 %**
	Finanšu gads: 2011	**653 204 485,00**	**653 204 485,00**	**440 909 408,38**		